

travelbook

Kreta

Bezdroża

Mistrzowska **ERGO**
#ochrona **HESTIA**

Autor: Peter Zralek

Redaktor prowadzący: Paweł Sondej

Redakcja: Natalia Musiał

Korekta: Barbara Faron

Redakcja techniczna i skład: MSP Studio Magdalena Suchy-Polańska

Opracowanie kartograficzne: Magdalena Kroczak

Źródło danych kartograficznych: OpenStreetMap contributors; www.opendatacommons.org/licenses/odbl

Projekt okładki: Ewa Jarocka; materiały graficzne na okładce zostały wykorzystane za zgodą Shutterstock Images LLC.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawnictwo Helion dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?bekrw3>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie III

ISBN: 978-83-283-4536-2

Copyright © Helion, 2018

- **Kup książkę**
- **Poleć książkę**
- **Oceń książkę**
- **Księgarnia internetowa**
- **Lubię to!**
- **Nasza społeczność**

Spis treści

ATRAKcje KRETY	8
INFORMACJE PRAKTYCZNE	17
PRZED WYJAZDEM	18
Wybór czasu podróży	18
Źródła informacji	19
Formalności	20
DOJAZD	22
Samolotem	22
Drogą wodną	23
NA MIEJSCU	24
Komunikacja na wyspie	24
Noclegi	26
Wyżywienie	27
Pamiątki	28
Aktywny wypoczynek	29
INFORMATOR A-Z	32
INFORMACJE KRAJOZNAWCZE	37
KRAJOZNAWCZE ABC	39
Krajobrazy	39
Przyroda	39
Flora	40
Fauna	41
SPOŁECZEŃSTWO	44
Język grecki	47
Religia	47
Święta i wierzenia	50
Kryzys grecki	51
KULTURA I SZTUKA	52
Kultura minojska	52
Kultura grecka	52
Literatura	53

▶ KRETEŃSKIE ZIOŁA	54
▶ PO GRECKU W DOMU	56
KUCHNIA	58

RETHYMNON I OKOLICE 63

RETHYMNON	64
-----------	----

Muzeum Archeologiczne	70
-----------------------	----

OKOLICE RETHYMNONU	73
--------------------	----

Klasztor Arkadi	73
-----------------	----

Na południowe wybrzeże	75
------------------------	----

▶ CO PIJĄ WYSPIARZE?	76
----------------------	----

CHANIA I OKOLICE 81

CHANIA	82
--------	----

Muzeum Archeologiczne	90
-----------------------	----

OKOLICE CHANII	93
----------------	----

Elafonissi	93
------------	----

Falasarna	94
-----------	----

Zatoka Balos i przylądek Gramvousa	95
------------------------------------	----

Wąwóz Samaria	96
---------------	----

Półwysep Akrotiri	99
-------------------	----

Aptera	100
--------	-----

Droga do Theriso	103
------------------	-----

Gavdos	104
--------	-----

HERAKLION I OKOLICE 105

HERAKLION	106
-----------	-----

Muzeum Archeologiczne	111
-----------------------	-----

Muzeum Historyczne	116
--------------------	-----

OKOLICE HERAKLIONU	120
--------------------	-----

Knossos	120
---------	-----

Klasztor Savathianon	124
----------------------	-----

Jaskinia Zeusa	125
----------------	-----

Gortyna	127
---------	-----

Fajstos	131
---------	-----

Agia Triada	132
-------------	-----

Matala	133
--------	-----

Fourni, Anemospilia i góra Juchtas	135
Hersonissos	136
Malia	137

AGIOS NIKOLAOS I OKOLICE 139

AGIOS NIKOLAOS	140
----------------	-----

OKOLICE AGIOS NIKOLAOS 145

Lasiti	145
Elounda	147
Spinalonga	148
Kritsa	149
Lato	150
Neapolis i okolice	151
Mochlos i na wschód od Agios Nikolaos	153

IERAPETRA I OKOLICE 155

IERAPETRA	156
-----------	-----

OKOLICE IERAPETRY 159

Gurnia	159
Sitia	160
Klasztor Toplou	162
Vai	164
Zakros	166
Xerokampos	167
Ziros i płaskowyż Chandras	168

SŁOWNICZEK	169
------------	-----

INDEKS	174
--------	-----

AUTOR PRZEWODNIKA	176
-------------------	-----

SKARBY ARCHITEKTURY

Knossos

Starożytna siedziba minojskich władców wyspy, związana z licznymi mitami greckimi – m.in. o królu Minosie, Minotaurze, Dedalu oraz Ariadnie i Tezeuszu. Wykopaliska prowadzone na początku XX w. odsłoniły ruiny ogromnego pałacu i choć jego częściowa rekonstrukcja budzi sporo kontrowersji, Knossos pozostaje najbardziej znanym zabytkiem kultury minojskiej.

Gortyna

W grecko-rzymskich ruinach dawnej stolicy wyspy, przeżywającej rozkwit w VII–VI w. p.n.e., znaleziono 42 kamienne tablice będące jednym z pierwszych kodeksów prawnych Europy, zawierające przepisy z zakresu prawa karnego, rodzinnego, spadkowego i adopcyjnego.

Atrakcje Krety

Kup książkę

Poleć książkę

Pałace minojskie w Fajstos, Malii, Zakros oraz rezydencja Agia Triada

Zwiedzanie wszystkich ruin, chociaż są mniej spektakularne od pozostałości pałacu w Knossos, stanowi pasjonującą lekcję historii, dzięki której można poznać sztukę, architekturę i codzienność Minojczyków żyjących na wyspie 3,5 tys. lat temu.

Kolekcja Muzeum Archeologicznego w Heraklionie

W tym drugim pod względem wielkości greckim muzeum antycznych pamiątek i zarazem największym muzeum gromadzącym eksponaty pozyskane z wykopalisk na Krecie, można obejrzeć przedmioty z czasów minojskich, takie jak chociażby słynny dysk z Fajstos, freski w Knossos czy tajemnicze figurki bogiń z węzłami. >

Lato

Pozostałości starożytnego miasta w okolicach Agios Nikolaos, miejsce urodzenia Nearchosa, admirała Aleksandra Wielkiego.

Ruiny nie są wprawdzie spektakularne, ale turysta poczuje się tu jak prawdziwy odkrywca.

Forteca wenecka w Rethymnonie

XVI-wieczna budowla uchodząca za największą twierdzę wzniesioną kiedykolwiek przez Weneccjan. Forteca o obwodzie ok. 1400 m, była tak rozległa, że mieściła siedzibę gubernatora, koszar, magazyny amunicji i żywności, kaplicę, a nawet szpital. Ponadto w jej murach w razie ataku mogła schronić się cała ludność miasta. ^

Kup książkę

Poleć książkę

OBIEKTY SAKRALNE

Kościół Panagia Kera

Pośród gajów oliwnych, niecały kilometr od wioski Kritsa, wznosi się jeden z najbardziej znanych zabytków sakralnych Krety. Jest to niewielki bizantyjski kościółek z XIII–XIV w., którego wnętrze zdobią bogate polichromie, niegdyś przez wieki skrywane przed Turkami pod tynkiem.

Klasztor Arkadi

XVI-wieczny klasztor jest miejscem pamięci narodowej i walki o niepodległość Grecji. To tutaj, podczas powstania antytureckiego w 1866 r., wysadziło się w powietrze kilkaset osób, w tym kobiety i dzieci, pragnących uniknąć pojmania przez wrogów.

Klasztor Toplou

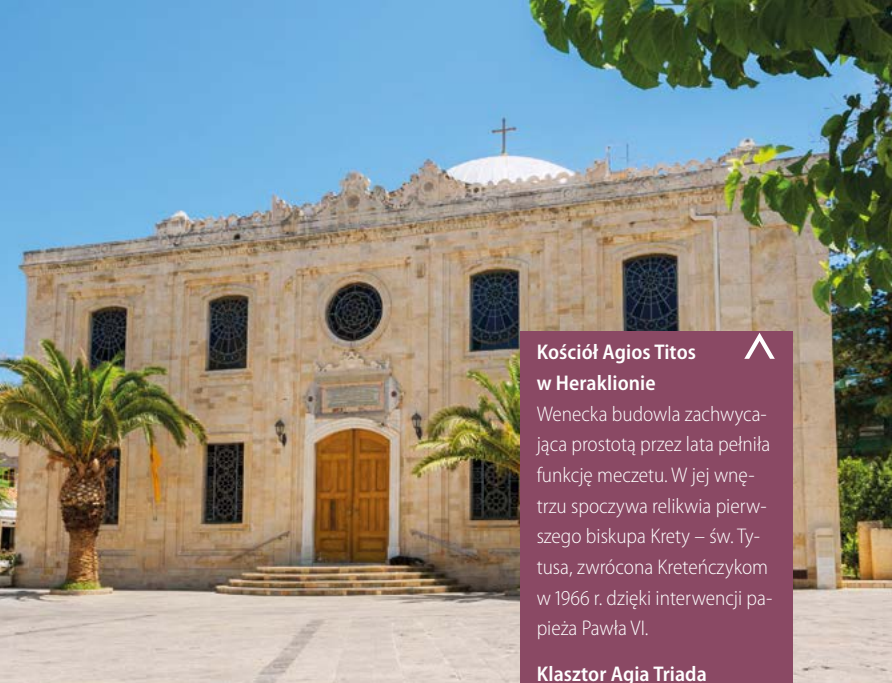
Oblegany przez turystów klasztor-forteca wznosi się we wschodniej części wyspy, kryjąc w swych murach bogatą kolekcję przepięknych ikon z XVII, XVIII i XIX w., a także wspaniały zbiór starych ksiąg i map.

Kup książkę

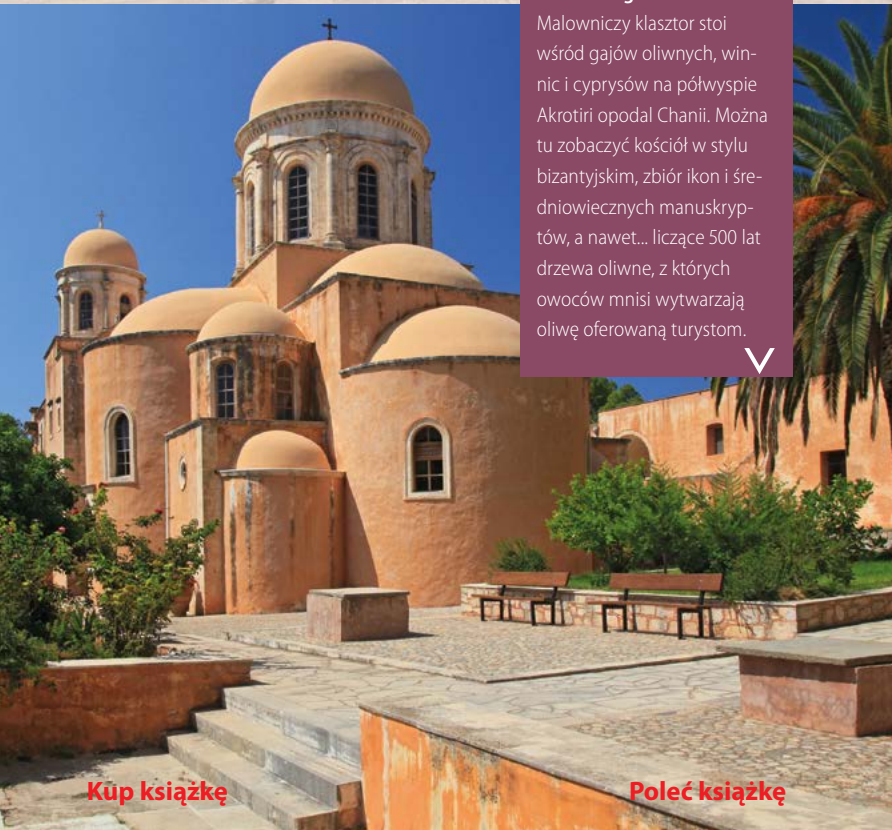
Poleć książkę

Kościół Agios Titos w Heraklionie

Wenecka budowla zachwycająca prostotą przez lata pełniła funkcję meczetu. W jej wnętrzu spoczywa relikwia pierwszego biskupa Krety – św. Tytusa, zwrócona Kreteńczykom w 1966 r. dzięki interwencji papieża Pawła VI.

Klasztor Agia Triada

Malowniczy klasztor stoi wśród gajów oliwnych, winnic i cyprysów na półwyspie Akrotiri opodal Chanii. Można tu zobaczyć kościół w stylu bizantyjskim, zbiór ikon i średniowiecznych manuskryptów, a nawet... liczące 500 lat drzewa oliwne, z których owoców mnisi wytwarzają oliwę oferowaną turystom.

Kup książkę

Poleć książkę

CUDA NATURY

Przełęcz Kourtaliotis

Przełęcz leży po drodze z klasztoru Preveli do zamku Frangokastello. W głąb wąwozu, gdzie czasem wieje gwałtowny wiatr, prowadzi szlak turystyczny wytyczony wzdłuż strumienia.

Wschodnie rubieże Krety

Po drodze z Sitii do Zakros, w półpustynnym krajobrazie tej części wyspy, można odbyć wędrowki do opuszczonych wiosek.

Góra Ida

Góra Ida, będąca najwyższym szczytem wyspy, w starożytności była poświęcona bogini Rei, a w grocie na jej zboczach miał wychować się Zeus. Droga na górę, wiodąca pośród malowniczych wiosek, pozwala poznać dawne tradycje ich mieszkańców, podziwiać wspaniałe krajobrazy oraz docenić pierwotne piękno i potęgę gór.

Kup książkę

Poleć książkę

Wąwóz Samaria

Najdłuższy, liczący 18 km, suchy wąwóz Europy z pozostałościami dawnych wiosek, jest nie lada atrakcją zarówno dla miłośników pieszych wycieczek, jak i osób wrażliwych na piękno przyrody. Przez wąwóz prowadzi jeden z najbardziej popularnych szlaków turystycznych na wyspie.

Kup książkę

Poleć książkę

WYPOCZYNEK NA PLAŻY

Zatoka Mirabello

Okolice zatoki (Agios Nikolaos) kuszą zwolenników „biernego” wypoczynku rzadkim pięknem morza i łądu, który najlepiej kontemplować ze szklaneczką miejscowego wina. To jedno z najlepszych miejsc do praktykowania legendarnego *dolce far niente* („słodkiego nieróbstwa”).

Kup książkę

Poleć książkę

Plaże w Matala, Georgiupoli i Rethymnonie

„Historyczną” plażę można znaleźć w miejscowości Matala, kolejną w centrum Rethymnonu jeszcze jedną, rozległą i ciągnącą się kilometrami, w Georgiupoli (na wschód od Chanii). Beztroskie wylegiwanie się na kreteńskim słońcu z pewnością pozwoli zapomnieć o kłopotach dnia codziennego.

Kup książkę

Poleć książkę

Zatoka Balos

Laguna w zachodniej części wyspy zwana bywa Zatoką Piratów, jako że przez wieki stanowiła bazę wypadową rozbójników morskich. Jej szmaragdowe wody otacza rozciągająca się od półwyspu do cypla Tigani wstęga białego piasku, na którym można się beztrudno wylegiwać.

Gaj palmowy w Vai

Rośnie tu jedyny w Europie naturalny gaj palmowy, który według legendy wyrósł w czasach starożytnych z pestek daktyli wyplutych przez fenickich kupców. Wokół rozciąga się zwykle zatłoczona plaża, uchodząca niegdyś za najpiękniejszą na Krecie. To na nią swego czasu ściągały rzesze hippisów.

Kup książkę

Poleć książkę

Informacje praktyczne

[Kup książkę](#)

[Poleć książkę](#)

Przed wyjazdem

WYBÓR CZASU PODRÓŻY

Nie warto planować podróży na Kretę na początku czerwca. Publiczne środki transportu i miejsce przy ruinach będziemy bowiem dzielić przez tydzień lub dwa z głośnymi grupami młodzieży, zwiedzającymi własny kraj, ale niekoniecznie nim zainteresowanymi. Pełnia sezonu, oznaczająca tłumy turystów i wyższe ceny, to lipiec i sierpień.

Jeśli głównym celem naszej podróży na Kretę jest zwiedzanie, najlepiej przyjechać tu wiosną i jesienią. Wtedy jednak jest już za chłodno, zwłaszcza wieczorami, by przyjeżdżając nad morze, wygrzać się w słońcu. Zazwyczaj w środku lata na wyspie jest gorąco, temperatury wynoszą nawet 35°C i więcej

(szczególnie, gdy na Krecie wieje sirocco z Sahary). W sierpniu dociera już tu orzeźwiający meltemi – wiatr, który potrafi przewracać krzeselka przed tawernami. Temperatura powietrza w maju i październiku wynosi na Krecie średnio ok. 21°C. Morze nagrzewa się latem do 26–27°C, a w niektórych zatokach i na płytcznach osiąga, niewiele przesadzając, temperaturę wody w wannie, a morskie fale stygną powoli. Dobrym miesiącem dla pływaków i miłośników kąpeli będzie wrzesień. Okres od listopada do lutego/marca (czasami do początku kwietnia) obfituje w opady, a morze jest wówczas niespokojne. Należy wziąć to pod uwagę, planując rejsy statkiem. Zdarza się, że rejsy są odwołane i to przez kilka kolejnych dni.

Kup książkę

Poleć książkę

▲ Plaża w pobliżu miejscowości Agios Nikolaos

ŹRÓDŁA INFORMACJI

Greckie **mapy** tradycyjnie nie są zbyt dokładne, szczególnie jeśli chodzi o drogi – na niektórych mapach narysowano nawet te, których jeszcze nie wybudowano. W biurach podróży i w oddziałach informacji turystycznej dostaniemy – przeważnie bardzo dobre i czytelne – plany większych miast: Heraklionu, Chanii czy Rethymnonu. Na polskim rynku możemy kupić mapy firmy ExpressMap: *Kreta – część zachodnia* oraz *Kreta – część wschodnia*. Obie mapy wydano w 2015 roku, w skali 1:150000; zawierają plany popularniejszych miast oraz przewodnik. W księgarniach można też dostać dokładne mapy firmy Freytag & Berndt (mapa Krety w skali 1:150 000). Wśród przydatnych podczas wyjazdu **rozmówek** warto wymienić np. *Grecki kieszonkowy* Karin Spitzing, zawierający ok. 2 tys. słów i zwrotów, ładnie wydany przez poznańską Nowelę w serii „Assimil w podróży”

(2008). W 2009 roku Berlitz wznowił swoje rozmówki – około 1200 haseł na 224 stronach (Wydawnictwo Langenscheidt). Obszerniejsze (5 tys. słów) są *Rozmówki greckie niezbędne w podróży* wydane przez Larousse’a w 2005 roku, w których można też znaleźć kilka podstawowych informacji o Grecji. W księgarniach znajdziemy też *Język grecki na co dzień*, pióra Kazimierza Szypuły. Niewielką publikacją (172 strony) są także *Rozmówki polsko-greckie* Wydawnictwa Kram z 2012 roku. Z kolei poręczne i treściwe (248 stron) *Rozmówki greckie* autorstwa Karoliny Berezowskiej opublikowało Krakowskie Wydawnictwo Naukowe w 2008 roku.

Dobłą pozycją na początek jest *Słownik minimum grecko-polski i polsko-grecki* autorstwa Marii Teresy Kamburelis i Thanasisa Kamburelis, wydany przez Wiedzę Powszechną w 2007 roku. Na krótki pobyt na Krecie wystarczy *Słownik polsko-grecki i grecko-polski*, opublikowany przez Level

Kup książkę

Poleć książkę

Po grecku w domu

SEROWE PLACKI (KALITSOUNIA)

22,5 dag mąki, 2 łyżeczki soli, 2 łyżki masła, ok. 10 łyżek wody (zamiast wody może być wyciśnięty sok z pomarańczy), 1 kg sera rodzaju wiejskiego (na Krecie najczęściej używanym jest myzitra, może być twarogowy lub typu „cottage”), 1 jajko, ziarna sezamu

Ciasto wyrabiamy z mąki z dodatkiem łyżeczki soli, masła i wody (ewentualnie soku z pomarańczy). Następnie przykrywamy je czystą ściereczką i pozostawiamy na godzinę. Ser rozdrabniamy i mieszamy z łyżeczką soli. Z ciasta wałkujemy placki o grubości ok. 3 mm i średnicy 15 cm. Pośrodku każdego kładziemy porcję sera. Po zmoczeniu brzegu placka wodą sklejamy go, nadając mu formę półksiężyca. Placki smarujemy rozbitym jajkiem i posypujemy sezamem. Pieczemy w piekarniku (200–225°C) przez ok. 30 min. Zamiast sera jako nadzienie można użyć szpinaku, uzyskując spanakokalitsounia (wtedy nie dodajemy do ciasta soku pomarańczowego).

SAŁATKA Z BAKŁAŻANÓW (MELITZANOSALATA)

3–4 bakłażany, 1 cebula, 1 pomidor, 2 ząbki czosnku, oliwa z oliwek, ocet winny, zielona papryka, czarne oliwki, sól i pieprz

Oplukane wodą bakłażany pieczemy w piekarniku (200–225°C) przez 45 min lub do czasu, gdy zmiękną. Jeśli skórka się lekko przypala, sałatka uzyska dodatkowy, dymny posmak. Obieramy bakłażany, nim ostygną.

Kroimy w kawałki i mieszamy ze startą na tarce (lub poszatkowaną) cebulą, pokrojonym pomidorem i wyciśniętymi ząbkami czosnku. Dodajemy oliwę i ocet z solą i pieprzem. Ozdabiamy oliwkami i pokrojoną papryką.

KLASYCZNA MOUSSAKA (MELITZANES MOUSSAKA)

Prawdziwą grecką moussakę – niemal narodową potrawę tego kraju – robi się z bakłażanem.

1 kg bakłażanów, 70 dag farszu wołowo-wieprzowego, 3 pomidory, 1 cebula, 1 łyżka masła, oliwa z oliwek, 1 szklanka białego wina, bułka tarta, 3 jajka, 0,5 l sosu beszamelowego, 10 dag startego sera, natka pietruszki, sól i pieprz, woda

Bakłażany kroimy w plastry (grubości ok. 1 cm), solimy i pozostawiamy na godzinę. Farsz mięsny dodajemy do cebuli wcześniej zmiękczonej na patelni (na maśle). Mieszaamy, dolewając wodę (cztery łyżki stołowe). Dodajemy sparzone i obrane ze skórki pomidory, wino, natkę pietruszki. Doprawiamy solą i pieprzem i pozostawiamy pod przykryciem na małym ogniu na 40–45 min. Po zdjęciu z ognia dodajemy dwie łyżki bułki tartej i mieszamy z białkami z dwóch jajek (żółtka zachowujemy). Bakłażany optukujemy z soli i z obu stron lekko podsmażamy na oliwie. Dno brytfanki (naczynia żaroodpornego) posypujemy tartą bułką i przykrywamy połową oberżyn. Rozprowadzamy na nich farsz i przykrywamy pozostałymi plasterkami oberżyn. Mieszamy dwa

żółtka z całym jajkiem, sosem beszamelowym i większością startego sera. Takim sosem zalewamy bakłażany w brytfance, posypujemy z wierzchu resztą sera i pieczemy w średnio rozgrzanym piekarniku (225°C) przez 45 min. Moussaką na pewno się najemy. Średnia porcja to 800–900 kcal.

MIODOWE PĄCZKI (LOUKOUMADES)

**3 dag świeżych drożdży, 45 dag mąki,
oliwa do frytowania, cynamon, miód,
sól, cukier, woda**

W naczyniu rozrabiamy drożdże z filiżanką (200 ml) ciepłej wody. Dodajemy małą łyżkę cukru i 15 dag mąki. Zaczyn przykrywamy czystą szmatką i stawiamy w ciepłym miejscu. Gdy zwięźszy dwukrotnie swoją objętość, dodajemy 1 filiżankę wody, szczyptę soli i mąkę (ok. 30 dag), by uzyskać konsystencję ciasta. Przykrywamy ponownie i pozostawiamy na ok. 1,5 godz. Masę wybieramy łyżką, rzucając porcje na średnio rozgrzaną oliwę. Gotowe pączki odsączamy na papierze, przenosimy na talerze, polewamy miodem i posypujemy cynamonem. Palce lizać!

Kup książkę

Poleć książkę

Rethymnon

Rethymnon słynie z dwóch rzeczy – szerokich plaż i tradycji intelektualnych (mieszczą się tutaj wydziały humanistyczne Uniwersytetu Kreteńskiego, założonego w 1973 r.). Obecnie prawie 35-tysięczny Rethymnon jest trzecim co do wielkości miastem Krety. W mieście wychodzą aż trzy poranne dzienniki. Funkcje handlowe na wyspie przejęły Heraklion i Chania, a niewybagrowany port, który nie może przyjmować większych statków, to gwarancja czystego morza wzdłuż 4-kilometrowej plaży znajdującej się w granicach miasta. Kąpielisko, ruiny na wzgórzu i odnowiona, malownicza

starówka ściągają tysiące turystów, z których obsługi utrzymuje się połowa mieszkańców Rethymnonu.

HISTORIA

Rethymnon rozwijał się bardzo powoli. Przed przybyciem Wenecjan nad tutejszą zatoką zamieszkiwało nie więcej niż kilkanaście rodzin rybackich. Starożytni docenili walory obronne wzniesienia nad brzegiem morza. Ich osada, **Rithymna**, znajdowała się w miejscu dzisiejszych ruin twierdzy weneckiej. Jeden z ówczesnych autorów pisał, że

RETHYMNON

Kup książkę

Poleć książkę

w lokalnej świątyni Artemidy o wysłuchanie prosili głównie ludzie obawiający się morskich podróży i cierpiący na wodowstręt. Miejscowe monety bite w IV i III w. p.n.e. ukazują na awersie oblicza Apollina bądź Ateny, na rewersie zaś dwa delfiny bądź trójząb, symbol związków miasta z morzem.

W XIII w. Wenecjanie wzniesli na wzgórzu koszarę garnizonową, które były oznaczone na mapach jako **Castrum Rethemi**, zaś samą miejscowość zwano wówczas Rethemo. Do osadnictwa zachęcała obecność żołnierzy, zatem kilkadziesiąt lat później obok rybaków w wiosce mieszkali już pośrednicy, którzy zajmowali się skupowaniem od chłopów – uprawiających pobliskie pola, wytwarzających oliwę, a przede wszystkim wino – słynną małmazję. W XVII w. za sprawą żydowskiego kupca

Józefa Nasi, dotarła ona nawet do Polski. Pośrednik ów otrzymał od naszego króla wyłączność na sprowadzanie tego „mocnego wina kreteńskiego”.

Względny dobrobyt miasta zwabił też piratów. Osławiony Occhiali splądrował Rethymnon 7 lipca 1571 r., niszcząc dokładnie połowę z 3 tys. domów. Ciekawostką jest, że ten korsarz na żołądź sułtana tureckiego, zwany w Stambule Uluj Alim, pochodził z południa dzisiejszych Włoch i był ochrzczony w wierze katolickiej.

Wkrótce Turcy zagrozili całej wyspie i władze zakupiły plany fortyfikacji projektu Michele'a Sanmichelego, twórcy umocnień Heraklionu i Chanii. Murów nie ukończono jednak na czas i miasto skapitulowało po 22 dniach oblężenia. Dwa razy dłużej trwały

Kreteńska lira (lutnia) i jej wirtuozzi

Instrument, który znamy dziś pod nazwą liry kreteńskiej, pojawił się na wyspie ok. XVII w. Ma zrobiony z drewna morwy (bądź orzecha) bęben o kształcie gruszki, długi gryf i trzy struny. Najważniejszą część, czyli przednią, w najlepszych instrumentach wykonana jest z *katrani*, czyli drewna, które ma co najmniej 300 lat i które można znaleźć w powale czy ketnarach (belkach piwnicy) starych domów w Rethymnonie.

W sklepach muzycznych znajdziemy nagrania wirtuozów liry z 1. poł. XX w., np. Andreeasa Rodinosa z Rethymnonu czy Ioannisa Dermitzakisa z Sitii.

Obecnie głównym mistrzem instrumentu jest ponad 70-letni Psarantonis, który gra na lirze w sposób raczej

niekonwencjonalny (co w opinii znawców odbiera mu tytuł najlepszego lirnika Krety). Pochodzi z wioski Anogia w masywie gór Ida, miejsca, które wydało umuzykalniony klan Ksilourisów (Xylouris). Antonis Ksilouris, jak brzmi prawdziwe nazwisko Psarantonisa, jest młodszym bratem wybornego muzyka Nikosa Ksilourisa (1936–80). Jego dziadek był jednym z bardziej znanych lirników kreteńskich, od niego zresztą Antonis przyjął przedrostek *psar* do swego imienia (*psara* to po grecku „ryby”; dziad Psarantonisa miał powiadać, że „Turków [w walce o niepodległość] zabijał [tak często] jak ryby”). Psarantonis gra na lirze od 13. roku życia; gra też na innych instrumentach, jak 8-strunowe *laouto* czy 11-strunowy *outi*, i śpiewa.

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

- 1. ZAREJESTRUJ SIĘ**
- 2. PREZENTUJ KSIĄŻKI**
- 3. ZBIERAJ PROWIZJĘ**

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA

 Helion SA

Travelbook to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże Ci najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje praktyczne umożliwią staranne zaplanowanie podróży.

Kreta

nazywana „królową greckich wysp”, jest kolebką europejskiej cywilizacji. Według mitów to tu urodził się Zeus – najpotężniejszy z bogów, a król Minos zamknął straszliwego Minotaura w zbudowanym przez Dedala Labiryncie. Wyspa zniewala swoim urokiem i jest wymarzonym miejscem letniego wypoczynku. Piaszczyste plaże i lazurowe morze, wysokie góry kryjące jaskinie i wąwozy, a wszystko to skąpane w słońcu. Nie sposób oprzeć się też serdeczności Greków, ich znakomitej kuchni i wybornie smakującemu winu. Wakacje na Krecie to gwarancja doskonałego relaksu!

Wspaniałe **krajobrazy**

Mity i historia starożytna

Ruiny i **wykopaliska**

Białe domy i **kamienne kościoły**

Kąpiele morskie i słoneczne

Przysmaki **greckiej kuchni**

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900
0 601 339900

 Bezdroża

Sprawdź najnowsze promocje:
● <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane
● <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
● <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ebook dostępny wyłącznie na:
ebookpoint.PL

ISBN 978-83-283-4536-2

Cena 26,90 zł